

الله
البر الرحيم
بسم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته مامایی
گرایش آموزش مامایی

عنوان

بررسی ارتباط رابطه جنسی در ماه آخر بارداری بر فرآیند زایمان در زنان
نخست‌زای شهر اردبیل

استاد راهنما

دکتر لیلا رئیسی

استاد مشاور

خانم رویا نیکجو
آقای امیرحسین مقری

نگارنده

شیوا جگرگوشه

شهریور ۱۴۰۱

شماره پایان نامه: ۷۶

ماحصل آموخته هایم را تقدیم می کنم به:

به قطب عالم امکان
به ساحت مقدس حضرت علی ابن موسی الرضا(ع)،
باشد که غنای دفتر خالی از معرفت و تهی از دانشم،
روشن به نام مقدسشان باشد،
تقدیم به پدر بزرگوار و مادر مهربانم که اولین و بزرگترین
اساتید زندگیم هستند،
که از نگاهشان صلابت، از رفتارشان محبت و از صبرشان
ایستادگی را آموختم،
تقدیم می کنم به برادر عزیزم که در تمام مدت تحصیل
مرا مشوق بودند،
این ناچیز را اگر قدریست؛
پیشکش می کنم به سردار دلها، شهید سردار حاج قاسم
سلیمانی که همیشه در قلب و ذهن ما خواهد ماند و
هرگز فداکاری هایشان از یادمان نخواهد رفت.

بارالهی

با نظر کیمیایی اثر حضرتت مرا توفیقی ازلی که از منبع
فیض لم یزلی نشأت گیرد بخشا و بر بنان و بیانم نیروی
آفرینندگی بخش تا آنچه را که شایسته است به واژگان
هدیه کنم و به دستداران علم نثار نمایم .

تشکر و قدردانی

تشکر خود را از اساتید گرامی که زحمت راهنمایی و مشاوره ای این پایان نامه را عهده دار گردیدند ابراز می دارم، توفیقات روز افزون را توأم با صحت و سعادت خواستارم.

از تمام عزیزان و مادران محترم و تمام کادر اتاق زایمان بیمارستان علوی و سبلان استان اردبیل که در تمام مدت این پایان نامه نهایت همکاری را داشتند تقدیر و تشکر می نمایم.

چکیده

زمینه و هدف: دوران بارداری دوره‌ای از تغییرات روحی و احساسی یک زن به شمار می‌رود که با عوامل فرهنگی، اجتماعی، احساسی ارتباط داشته و می‌تواند بر رفتارها و رابطه جنسی تاثیر بگذارد. در این دوران اکثر زوجها ارتباط عاطفی و تعهد بیش‌تری نسبت به هم پیدا می‌کنند ولی عده‌ای هم ممکن است تضاد و کشمکش بیش‌تری احساس کنند. به طور کلی می‌توان گفت که حاملگی موجب ایجاد تغییرات زیادی در احساسات، میل جنسی، تعداد مقاربت‌ها و رضایت و سازگاری جنسی می‌شود. منظور از رابطه جنسی ترکیبی از فعالیت و کارکرد جنسی و رضایت جنسی است که در قالب آمیزش واژنی، آمیزش مقعدی و سایر روش‌های معاشقه مانند لمس نقاط حساس بدن (پستان، گوش و باسن و ...) صورت می‌گیرد. اگرچه مقاربت جنسی در دوران بارداری بدون رعایت اصول صحیح عوارضی را برای مادر و جنین در پی خواهد داشت ولی علم پزشکی به جز در موارد خاص محدودیتی در مورد انجام مقاربت جنسی در دوران بارداری برای زوجین قائل نشده است. با توجه به این که مطالعات انجام شده در این زمینه بسیار محدود بوده و به جرات می‌توان گفت که مطالعه‌ای درباره بررسی ارتباط رابطه جنسی در ماه آخر بارداری بر پیشرفت مراحل زایمانی وجود ندارد نیاز به پژوهش احساس می‌گردد.

مواد و روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی می‌باشد که در سال ۱۴۰۰ اجرا گردید. جامعه آماری کلیه زنان باردار نخست‌زای مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی درمانی شهر اردبیل بودند که جهت زایمان طبیعی مراجعه کرده بودند. تعداد نمونه‌ها بر اساس فرمول ۸۰ نفر محاسبه گردید. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه دموگرافیک، منحنی پارتوگراف، شاخص درد دیداری، روش تخمین چشمی میزان خونریزی، آپگار نوزاد، پرسشنامه استاندارد رضایت جنسی لارسون و فعالیت و کارکرد جنسی (Female Sexual Function Index) بود. با استفاده از آزمون‌های کای-دو پیرسون، دقیق فیشر، تی-مستقل و من ویتنی و آنالیز واریانس یکطرفه و کروکسال-والیس، فرضیات پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفتند. تمامی آنالیزهای آماری توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ اجرا و ارزیابی شد. سطح معنی‌داری آماری نیز به میزان ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد ۳۶ نفر (۴۵٪) از مادران در ماه آخر بارداری تجربه رابطه جنسی را داشتند. در صورت داشتن رابطه جنسی طول مدت مرحله اول و دوم و سوم زایمان کاهش یافته، همچنین میزان درد و

خونریزی بعد از زایمان نیز کاهش یافته است ($P < 0/05$). بین داشتن رابطه جنسی در ماه آخر بارداری با آپگار نوزاد رابطه آماری وجود نداشت. همچنین میزان رضایت جنسی در حد متوسط و کارکرد جنسی در ماه آخر بارداری ضعیف گزارش شد.

نتیجه‌گیری: به طور کلی کارکرد جنسی و رضایت جنسی در ماه آخر بارداری کاهش داشته اما داشتن رابطه جنسی در ماه آخر بارداری باعث کاهش طول مدت زمان زایمان شده بود.

کلیدواژه‌ها: رابطه جنسی در بارداری؛ رضایت جنسی در بارداری؛ کارکرد جنسی در بارداری

فهرست مطالب

فصل اول مقدمه و بیان مسئله.....	۱
۱-۱. مقدمه.....	۲
۲-۱. بیان مسئله.....	۲
۳-۱. تعاریف واژه‌ها.....	۷
۱-۳-۱. تعریف نظری رابطه جنسی.....	۷
۲-۳-۱. تعریف عملی رابطه جنسی.....	۷
۳-۳-۱. تعریف نظری فعالیت و کارکرد جنسی.....	۸
۴-۳-۱. تعریف عملی فعالیت و کارکرد جنسی.....	۸
۵-۳-۱. تعریف نظری رضایت جنسی.....	۸
۶-۳-۱. تعریف عملی رضایت جنسی.....	۹
۷-۳-۱. تعریف نظری سلامت نوزاد.....	۹
۸-۳-۱. تعریف عملی سلامت نوزاد.....	۹
۹-۳-۱. تعریف نظری فرآیند زایمان.....	۹
۱۰-۳-۱. تعریف عملی فرآیند زایمان.....	۹
۱۱-۳-۱. تعریف نظری مرحله اول لیبر.....	۱۰
۱۲-۳-۱. تعریف عملی مرحله اول لیبر.....	۱۰
۱۳-۳-۱. تعریف نظری مرحله دوم لیبر.....	۱۰
۱۴-۳-۱. تعریف عملی مرحله دوم لیبر.....	۱۰
۱۵-۳-۱. تعریف نظری مرحله سوم لیبر.....	۱۰
۱۶-۳-۱. تعریف عملی مرحله سوم لیبر.....	۱۱
۱۷-۳-۱. تعریف نظری مرحله چهارم لیبر.....	۱۱

۱۱ ۱۸-۳-۱. تعریف عملی مرحله چهارم لیبر
۱۱ ۴-۱. اهداف
۱۱ ۱-۴-۱. هدف کلی
۱۱ ۲-۴-۱. اهداف اختصاصی
۱۳ ۳-۴-۱. اهداف کاربردی
۱۳ ۵-۱. فرضیات
۱۵ فصل دوم مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱۶ ۱-۲. مبانی نظری
۱۶ ۱-۱-۲. مبانی نظری وضع حمل و زایمان
۱۶ ۱-۱-۱-۲. وضع حمل
۲۵ ۲-۱-۱-۲. منحنی پارتوگراف
۳۰ ۲-۱-۲. مبانی نظری تمایلات جنسی
۳۱ ۱-۲-۱-۲. مراحل واکنش جنسی
۳۷ ۲-۲-۱-۲. تفاوتها و شباهت‌های جنسی
۴۰ ۳-۲-۱-۲. اندامها و مناطق محرک جنسی در زن
۴۰ ۴-۲-۱-۲. عوامل موثر بر پاسخ جنسی زنان
۴۱ ۵-۲-۱-۲. رابطه جنسی در بارداری
۴۹ ۳-۱-۲. رضایت جنسی در بارداری
۵۱ ۲-۲. پیشینه تحقیقات
۵۲ ۱-۲-۲. پیشینه داخلی
۵۸ ۲-۲-۲. پیشینه خارجی
۶۵ فصل سوم مواد و روش تحقیق
۶۶ ۱-۳. نوع مطالعه

- ۲-۳. جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری ۶۶
- ۳-۳. روش گردآوری اطلاعات ۶۷
- ۱-۳-۳. منحنی پارتوگراف ۶۸
- ۲-۳-۳. شاخص درد دیداری ۶۸
- ۳-۳-۳. روش تخمین چشمی و مقایسه با معیارهای خونریزی بعد از زایمان راهنمای کشوری
زایمان طبیعی ۶۹
- ۴-۳-۳. نمره آپگار نوزاد ۷۰
- ۵-۳-۳. پرسشنامه رضایت جنسی لارسون ۷۱
- ۶-۳-۳. پرسشنامه کارکرد جنسی FSFI ۷۱
- ۴-۳. بررسی پایایی پرسشنامه ها ۷۳
- ۵-۳. معیارهای ورود به مطالعه ۷۴
- ۶-۳. معیارهای خروج از مطالعه ۷۴
- ۷-۳. ملاحظات اخلاقی ۷۵
- ۸-۳. محاسبات آماری ۷۵
- فصل چهارم یافته‌های پژوهش ۷۶
- ۱-۴. آمار توصیفی ۷۷
- ۲-۴. وضعیت رضایت جنسی و کارکرد جنسی در ماه آخر بارداری ۸۰
- ۳-۴. بررسی فرضیات و سؤالات تحقیق ۸۱
- ۱-۳-۴. فرضیه اول ۸۱
- ۲-۳-۴. فرضیه دوم ۸۴
- ۳-۳-۴. فرضیه سوم ۸۶
- ۴-۳-۴. فرضیه چهارم ۸۸
- ۵-۳-۴. فرضیه پنجم ۸۸

۸۹ فرضیه ششم ۶-۳-۴
۹۰ فرضیه هفتم ۷-۳-۴
۹۱ فرضیه هشتم ۸-۳-۴
۹۱ فرضیه نهم ۹-۳-۴
۹۲ فرضیه دهم ۱۰-۳-۴
۹۳ فرضیه یازدهم ۱۱-۳-۴
۹۴ فرضیه دوازدهم ۱۲-۳-۴
۹۵ فرضیه سیزدهم ۱۳-۳-۴
۹۶ فرضیه چهاردهم ۱۴-۳-۴
۹۷ فرضیه پانزدهم ۱۵-۳-۴
۹۹ فصل پنجم بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادات پژوهش
۱۰۰ ۱-۵ بحث
۱۱۲ ۲-۵ نتیجه‌گیری
۱۱۳ ۳-۵ محدودیت‌ها
۱۱۳ ۴-۵ پیشنهادات
۱۱۳ ۱-۴-۵ آموزش مامایی
۱۱۳ ۲-۴-۵ تحقیق در مامایی
۱۱۴ ۳-۴-۵ مدیریت مامایی
۱۱۶ فهرست منابع
۱۲۵ ضمیمه ۱ رضایت نامه آگاهانه
۱۲۷ ضمیمه ۲ پرسنامه/ابزار
۱۳۷ ضمیمه ۳ نامه دریافت کد اخلاق
۱۳۸ ضمیمه ۴ معرفی نامه نمونه‌گیری

ضمیمه ۵ فرم حق مالکیت مادی و معنوی ۱۳۹

ضمیمه ۶ صورت جلسه دفاع / نمره ۱۴۰

ضمیمه ۷ گواهی مرتبط با مقالات مستخرج از پایان نامه ۱۴۱

فهرست جداول

- جدول ۱-۲. خلاصه ای از پیشینه تحقیقات انجام شده داخلی ۶۲
- جدول ۲-۲. خلاصه ای از پیشینه تحقیقات انجام شده خارجی ۶۳
- جدول ۱-۳. درجه بندی آپگار برای نوزادان در ابتدای تولد ۷۰
- جدول ۲-۳. پرسشنامه کارکرد جنسی FSFI ۷۲
- جدول ۳-۳. نتایج بررسی پایایی پرسشنامه رضایت جنسی ۷۳
- جدول ۴-۳. نتایج بررسی پایایی پرسشنامه کارکرد جنسی ۷۳
- جدول ۱-۴. آمار توصیفی شرکت کنندگان به تفکیک دو گروه ۷۷
- جدول ۲-۴. وضعیت روابط جنسی شرکت کنندگان با تجربه رابطه جنسی در ماه آخر بارداری ۷۹
- جدول ۳-۴. خلاصه نتایج پرسشنامه رضایت جنسی ۸۰
- جدول ۴-۴. خلاصه نتایج پرسشنامه کارکرد جنسی ۸۰
- جدول ۵-۴. خلاصه نتایج پیشرفت مرحله اول زایمان (دیلاتاسیون) به تفکیک دو گروه ۸۱
- جدول ۶-۴. خلاصه نتایج پیشرفت مرحله اول زایمان (افاسمان) به تفکیک دو گروه ۸۲
- جدول ۷-۴. خلاصه نتایج پیشرفت مرحله اول زایمان (نزول سر جنین) به تفکیک دو گروه ۸۳
- جدول ۸-۴. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه رضایت جنسی به تفکیک دیلاتاسیون، افاسمان و نزول سر جنین ۸۴
- جدول ۹-۴. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه کارکرد جنسی به تفکیک دیلاتاسیون، افاسمان و نزول سر جنین ۸۶
- جدول ۱۰-۴. خلاصه نتایج پیشرفت مرحله دوم زایمان به تفکیک دو گروه ۸۸
- جدول ۱۱-۴. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه رضایت جنسی در مرحله دوم زایمان ۸۹
- جدول ۱۲-۴. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه کارکرد جنسی در مرحله دوم زایمان ۸۹
- جدول ۱۳-۴. خلاصه نتایج پیشرفت مدت زمان خروج جفت به تفکیک دو گروه ۹۰

- جدول ۴-۱۴. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه رضایت جنسی در مرحله سوم زایمان ۹۱
- جدول ۴-۱۵. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه کارکرد جنسی در مرحله سوم زایمان ۹۲
- جدول ۴-۱۶. خلاصه نتایج خونریزی و درد بعد از زایمان به تفکیک دو گروه ۹۲
- جدول ۴-۱۷. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه رضایت جنسی با خونریزی و درد بعد از زایمان ۹۴
- جدول ۴-۱۸. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه کارکرد جنسی با خونریزی و درد بعد از زایمان ۹۵
- جدول ۴-۱۹. خلاصه نتایج سلامتی نوزاد به تفکیک دو گروه ۹۶
- جدول ۴-۲۰. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه رضایت جنسی با شاخص های سلامت نوزاد ۹۷
- جدول ۴-۲۱. خلاصه نتایج بررسی پرسشنامه کارکرد جنسی با شاخص های سلامت نوزاد ۹۸

فهرست شکل ها

شکل ۱-۲. فرم پارتوگراف ۲۹

شکل ۲-۲. مراحل پاسخ جنسی ۳۷